

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2019/2020-63)

DÜNYA EBELER GÜNÜ

5 MAYIS 2020

Ebeler gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde kadınlara ve yenidoğanlara bakım veren kişilerdir. Gebelikte sağlık sorunlarının önlenmesi, normal olmayan koşulların tespiti, gerektiğinde tıbbi desteğin temini ve tıbbi yardım olmadığında acil tedbirlerin uygulanmasını üstlenirler.¹ Ebeliğin temellerinde üreme ve erken yaşamın normal biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel süreçlerini iyileştirmek, kadınların bireysel koşul ve görüşlerine saygı, kadınların kendilerine ve ailelerine bakma yeteneklerini güçlendirmek için iş birlikleri yapmak da bulunmaktadır.²

Ebelik dünyanın en eski mesleklerinden biridir. Ebelik dünyada olduğu gibi ülkemizde de yakın tarihlere kadar usta çırak ilişkisi şeklinde geçen ve kadınlar tarafından yapılan bir meslektir. Osmanlı döneminde ilk kez 1842’de ebeler için kurslar açılarak günümüz formal ebelik eğitiminin temelleri atılmış ve o dönemde İstanbul’da çalışan tüm ebelere bu kursu tamamlama ve ruhsatname alma zorunluluğu getirilmiştir.³ 1909 yılında sivil ve askeri tıp okullarının birleştirilmesiyle ülkemizin ilk ebelik okulu açılmıştır.⁴ Günümüzde 46 üniversitemizde ebelik bölümü lisans eğitimi şeklinde mevcuttur.⁵

Ülkemizde sağlık kurumlarında çalışan ebe sayısı 2016 verilerine göre 52 466’dır ve bunların %91’i Sağlık Bakanlığına bağlı kurumlarda, %9’u özel sektörde ve yalnızca %1’i üniversite hastanelerinde görev yapmaktadır.⁶

Her kadın ve yenidoğanın olumlu bir doğum tecrübesi sağlayan kaliteli bir bakım almaya hakkı vardır ve uluslararası standartlara göre yetişmiş ebeler sayesinde kadın ve yenidoğanlar gerekli hizmetlerin %87’sine ulaşabilmektedir. Tüm anne ölümlerinin, ölü doğumların ve yenidoğan ölümlerinin %83’ü ebe bakımı ve aile planlaması ile önlenir.⁷ Eğitimli ve lisanslı ebelerce uluslararası standartlarda düzenlenmiş ebelik uygulamaları, kaynakların etkili kullanımını ve iyileştirilmiş sonuçlar alınmasını da sağlamaktadır. Ebe tarafından yönetilen bakımın kayda değer yararları bulunmaktadır. Ebelerin tüm potansiyellerini gösterebilmesi için sosyokültürel, ekonomik ve profesyonel engellerin ortadan kaldırılması gerekmektedir.⁸

Küresel düzeyde sağlık ve sosyal işgücünün %70’ ini kadınlar oluşturmaktadır ve bunların çoğunluğu hemşire ve ebelerdir. Bunun yanı sıra hemşire ve ebeler küresel sağlık gücünün yaklaşık yarısını

¹ [Internet] <https://www.who.int/topics/midwifery/en/> Son erişim tarihi: 02.05.2020.

² [Internet] https://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/quality-of-care/midwifery/case-for-midwifery/en/ Son erişim tarihi: 02.05.2020.

³ Altıntaş A. Cariyeler Hastanesi. Ed. Hatemi H, Altıntaş A. *Türk Tıp Eğitiminin Önemli Adımları*. İstanbul: CSA Global Publishing, 2006. s. 156-9.

⁴ Altıntaş A. Eczacı Sınıfından Eczacı Mektebine Türkiye’de Ebelik Ed. Hatemi H, Altıntaş A. *Türk Tıp Eğitiminin Önemli Adımları*. İstanbul: CSA Global Publishing, 2006. s. 190-195.

⁵ [Internet] <https://www.turkebelerdernegi.org/ebelik/turkiyede-ebelik-okullari/> Son erişim tarihi: 02.05.2020.

⁶ [Internet] <https://rapor.saglik.gov.tr/istatistik/rapor/> Son erişim tarihi: 02.05.2020.

⁷ [Internet] https://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/quality-of-care/midwifery/en/ Son erişim tarihi: 02.05.2020.

⁸ [Internet] https://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/quality-of-care/midwifery/case-for-midwifery/en/ Son erişim tarihi: 02.05.2020.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2019/2020-63)

oluşturmaktadır.⁹ Halihazırda pek çok ülkede bulundukları toplumda, önemli bakım noktası konumunda olan hemşire ve ebelerin sağlık için oynadıkları hayati rollere ve 2030 yılında evrensel sağlık kapsayıcılığı hedefine ulaşmak için gerekli 9 milyon hemşire ve ebeye ihtiyaç duyulmasına dikkat çekmek amacıyla 2020 yılı Dünya Sağlık Örgütü tarafından **“Hemşire ve Ebe Yılı”** olarak ilan edilmiştir.¹⁰

Günümüzde dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını sırasında da gebelik ve doğumlar devam etmektedir. Bu nedenle ebelerin verdikleri güvenli gebelik ve doğum hizmeti her yerde hayati öneme sahiptir. Bu dönemde ebeler gebelik ve doğumun yanı sıra doğum kontrol danışmanlığı vermeye de devam etmektedirler.¹¹

Dünya Ebeler Günü için 2020 yılının teması **“Ebeler kadınlarla: kutla, göster, harekete geçir, birleştir-ŞİMDİ bizim zamanımız!”** olarak belirlenmiştir. Covid-19 salgınıyla mücadele edilen bu günlerde bir araya gelip kutlamaları gerçekleştirilemediği için Uluslararası Ebeler Konfederasyonu üye kuruluşlar, ebe olmayan sağlık çalışanları ve kadın grupları için birtakım kutlama önerilerinde bulunmuştur. Bunlardan bazıları Covid-19 pandemisi sırasında ebelerin tecrübelerinin kimi sosyal medya uygulamalarında canlı yayınlarla paylaşımı, ebelerin çalışmalarını destekleyen nüfuzlu kişilerle yayınlar, ebelerin pandemi sırasında gerçekleşen doğumlara olan yardımları için teşekkür mesajlarının paylaşılmasıdır.¹²

⁹ [Internet] <https://www.who.int/news-room/campaigns/year-of-the-nurse-and-the-midwife-2020/get-involved/campaign-materials> Son erişim tarihi: 02.05.2020.

¹⁰ [Internet] <https://www.who.int/news-room/campaigns/year-of-the-nurse-and-the-midwife-2020> Son erişim tarihi: 02.05.2020.

¹¹ [Internet] <https://www.unfpa.org/press/protecting-midwives-keep-women-and-babies-safe-amid-covid-19-pandemic> Son erişim tarihi: 02.05.2020.

¹² [Internet] [https://mailchi.mp/e5604f71271d/2020-the-year-of-the-midwife-midwives2020-664754?e=\[UNIQID\]](https://mailchi.mp/e5604f71271d/2020-the-year-of-the-midwife-midwives2020-664754?e=[UNIQID]) Son erişim tarihi: 02.05.2020.